

Výskyt (podíl hospitovaných hodin) a úroveň zvládnutí (průměrná hodnota čtyřbodové škály) jevů (indikátorů) se vztahem k rozvoji sociální gramotnosti žáků – oblast komunikace

Indikátor – oblast komunikace	Výskyt	Úroveň zvládnutí
Žáci se vyjadřují věcně, správně a jasně.	99 %	3,3
Žáci vysílají signály aktivního naslouchání (např. přikyvování, projevování zájmu o sdělovaný obsah, verbální přitakávání).	96 %	3,3
Žáci vyslechnou (soustředěně) komunikačního partnera.	92 %	3,4
Žáci vnímají, reflektují a kontrolují řeč těla vlastní i druhých.	92 %	3,2
Žáci ovládají techniku řeči (držení těla, dech, posazení hlasu, artikulace apod.), vnímají a jsou s to reflektovat v praxi komunikace význam tónu hlasu (výrazu řeči).	92 %	3,1
Žáci v konfliktních či potenciálně konfliktních (např. kritika) situacích rozlišují a uplatňují projevy respektující a nerespektující komunikace.	23 %	3,0
Žáci efektivně moderují diskusi.	19 %	3,0
Žáci rozpoznají manipulativní komunikaci a používají vhodné strategie obrany proti agresi a manipulaci.	9 %	2,7
Žáci charakterizují projevy předstírání, klamání a lhaní v komunikaci; uvažují o jejich účelu a aplikují nástroje rozpoznání klamů v komunikaci.	5 %	2,9

Pozn.: Vyšší hodnoty škály jsou spojeny s vyšší úrovní zvládnutí daného jevu.

Hodnocené indikátory v oblasti komunikace lze rozdělit do dvou skupin (viz tabulka č. 3). První typ je charakteristický častým výskytem ve výuce a vyšší úrovní zvládnutí ze strany žáků a učitelů. Méně často a na nižší kvalitativní úrovni se ovšem vyskytovaly jevy, které kladou vyšší nároky na dovednosti žáků – efektivní moderování diskuse žákem, orientace v konfliktní a manipulativní komunikaci. Sledované jevy byly o něco častější v hospitovaných hodinách společenskovedních a výchovných předmětů, případně českého jazyka, naopak rozdíl v četnosti výskytu sledovaných jevů nebyly zaznamenány ani vzhledem k aprobovanosti a délce praxe učitele hospitované hodiny, ani při rozlišení hospitací na základních a středních školách. Aprobovanost a delší praxe učitele, stejně jako hospitace na středních školách, ovšem byly spojeny s vyšší úrovní zvládnutí náročnějších jevů.

Jevy z oblasti spolupráce a soutěživosti žáků se v hospitovaných hodinách vyskytovaly méně často než jevy v oblasti komunikace. Důraz v nich byl položen zejména na skupinovou práci žáků; méně často byli žáci vystaveni situaci, kdy se měli k možnostem kooperace postavit kriticky a rozhodnout o účelnosti kooperace – se zvládnutím takových situací měli žáci rovněž větší problémy (viz tabulka č. 4). Jevy z oblasti spolupráce a soutěživosti žáků byly častější v hodinách na základních školách, v hodinách vedených učitelem s kratší délkou praxe, vyšší úroveň zvládnutí těchto jevů však byla zaznamenána na středních školách a v hodinách vedených učitelem s delší praxí. Jevy v oblasti spolupráce a soutěživosti žáků byly častější také v hodinách společenskovedních a výchovných předmětů, respektive cizího jazyka – vyšší úroveň zvládnutí jevů byla v těchto předmětech spojena s hodinami vedenými aprobovaným učitelem.

